

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการปฏิบัติงานราชการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2565 ศึกษากรณี : รูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยว
Challenges of Act on Management of State affairs by Electronic Means
B.E.2565 A Case study of fee collection model in tourist attraction

อุบล อุंना¹ ขนิษฐา สุขสวัสดิ์² สุรพล สินธุนาวา³ นิษฐนาถ บุณสถาพร⁴
Ubon Unna¹, Kanidtha Suksawat², Suraphol Sinthunawa³, Nitthanart Boonsathaporn⁴

บทคัดย่อ

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานราชการ ซึ่งการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการของส่วนงานราชการ ต่างๆ ยังไม่มีกฎหมายรองรับจึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของแนวทางปฏิบัติ อีกทั้งวิธีการในการจัดเก็บบรรดาค่าธรรมเนียมต่างๆ ทั้งในสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลของส่วนงานราชการที่ผู้เข้าใช้บริการยังต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการใช้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่มักจะมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในรูปแบบเดิมคือการใช้เงินสดจ่ายและใช้วิธีการแบบจ่ายบัตรเข้าใช้บริการแบบกระดาษซึ่งอาจจะมีช่องว่างของความไม่ชัดเจน หรือขาดการควบคุมของบรรดาค่าธรรมเนียมนั้นๆ กฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับใช้ในการปฏิบัติงานราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ในด้านการเก็บค่าธรรมเนียมสถานที่ท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยหากมีการบูรณาการนำเอาในส่วนของเทคโนโลยีหรือระบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานในระบบอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้ในส่วนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ หรือแม้กระทั่งในส่วนบรรดาค่าธรรมเนียมของหน่วยงานราชการมาใช้จะเป็นการสร้างความสะดวกสบายของรายได้และบรรดาเงินค่าธรรมเนียมต่างๆ ได้ โดยเป็นการออกมาตรการหรือประกาศในรูปแบบของกฎหมายโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : ค่าธรรมเนียม ระบบการชำระเงิน อิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานราชการ

¹ Key Account Sales Executive BBK North Superior, Officemate Logistics Limited. E-mail : Ubon.unna1985@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. , ผู้ช่วยอธิการบดี รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์และการปกครอง มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
Asst.Prof.Dr., Assistant Rector Acting Dean of the Faculty of Law and Government Rattana Bundit University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร., อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาลัยรัตนบัณฑิต มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

³ Assistant Professor, Acting Lieutenant, Dr., Faculty of Law and Government Rattanabundit University

⁴ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

⁴ Teacher responsible for the curriculum Bachelor of Laws Rattana Bundit University

Abstract

Collection of fees at various tourist attractions that are under supervision of government agencies collection of fees Service fees of government agencies There is still no law to support this, causing problems in terms of guidelines in addition, there are methods for collecting all fees in tourist attractions under supervision of government agencies users still have to pay fees for using services at various tourist attractions, most of them still collect fees in the same form, which is by using cash to pay and use the method of paying for paper access cards, which may have gaps of ambiguity or lack of control over those fees, Laws related to electronic government operations It is still unclear about the applicability of electronic government work in the area of collecting fees at tourist attractions in Thailand. If there is integration of the technology or operating system of the agency in the electronic system to be applied in the collection of fees at various tourist attractions or even in the area of fees of government agencies, it will create clarity of income and various fees. it is the issuance of measures or announcements in the form of laws, especially regarding the electronic operations of relevant agencies.

Keywords: Fees, Payment System, Electronics, Government Agencies

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ในปี พ.ศ.2560 โดยมีกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปประเทศไว้ประการหนึ่งในมาตรา 258 คือ ให้นำหน่วยงานรัฐมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานทุกแห่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีการพัฒนาบริการประชาชนที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้น และทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีไปใช้ในการปฏิบัติงานและการบริการอยู่แล้ว แต่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ทำให้มาตรฐานของระบบการทำงานและการบริการแตกต่างกัน ไม่สามารถบูรณาการเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไข. (สรวิช ควนวิสัย และ ภูมิ โชคเหมาะ, 2560. น.916-928)

ในส่วนภาคการทำงานที่ควรจะต้องมีการบูรณาการให้มีการนำเอาในเรื่องของเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติงานในการนำเอาระบบของอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของอุทยาน แหล่งโบราณสถานต่างๆ หรือสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นต้น สืบเนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งสามารถสร้างรายได้เป็นอันดับหนึ่งของการค้าภาคบริการรวมของประเทศ โดยใน

แต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาทเนื่องจากประเทศไทยมีประเพณีวัฒนธรรม และอารยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่น่าดึงดูดใจเป็นอย่างมาก รวมไปถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ และความสวยงาม ด้วยเหตุนี้ทำให้เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศได้เป็นอย่างดีและส่งผลทำให้เกิดการหมุนเวียนเงินในระบบเศรษฐกิจทั้งด้านธุรกิจและการว่าจ้างในประเทศอย่างต่อเนื่องจึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องทำให้รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว ว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้อย่างมหาศาลให้กับประเทศไทย.(สอง สุวรรณผ่องผา,2563)

จากความสำคัญที่กล่าวมาจะเห็นว่ามิประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1.ประเทศไทยมีการรับนักท่องเที่ยวอย่างมากทำให้เกิดรายได้จากภาคการท่องเที่ยวอย่างมหาศาล แต่ปัจจุบันระบบเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่ใช้อยู่ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆไม่ว่าจะเป็นอุทยานโบราณสถาน หรือสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ยังคงมีการใช้ระบบการจัดเก็บในรูปแบบที่เป็นลักษณะของการใช้รูปแบบตัวหรือบัตรเข้าชมที่เป็นแบบกระดาษ ซึ่งรูปแบบการจัดเก็บดังกล่าวอาจเกิดปัญหาด้านต่างๆ เช่นในเรื่องความไม่ชัดเจนในส่วนของรายได้และที่มาของบรรดาเงินค่าธรรมเนียมต่างๆ

2.ในเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวในส่วนการดูแลของหน่วยงานราชการต่างๆยังไม่มีกฎหมายรองรับจึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของแนวทางปฏิบัติ

ในส่วนวิธีการในการจัดเก็บบรรดาค่าธรรมเนียมต่างๆทั้งในสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลของส่วนงานราชการที่ผู้เข้าใช้บริการยังต้องจ่ายค่าธรรมเนียม และในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆที่ยังคงมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในรูปแบบที่อาจจะมีช่องว่างของความไม่ชัดเจน หรือขาดการควบคุมของบรรดาค่าธรรมเนียม นั้นๆโดยหากมีการบูรณาการนำเอาในส่วนเทคโนโลยีหรือระบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานในระบบอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้ในส่วนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆหรือแม้กระทั่งในส่วนบรรดาค่าธรรมเนียมของหน่วยงานราชการมาใช้จะเป็นการสร้าง ความชัดเจนของรายได้และบรรดาเงินค่าธรรมเนียมต่างๆได้ โดยเป็นการออกมาตรการหรือประกาศในรูปแบบของกฎหมายโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องของเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติงานในการนำเอาระบบของอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของอุทยาน แหล่งโบราณสถานต่างๆ หรือสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของผู้เข้าใช้บริการ หรือนิติสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียมในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในการดูแลของหน่วยงานของรัฐ และพิจารณาจนถึงหลักเกณฑ์ในการดำเนินการที่เหมาะสมในการนำเอาเทคโนโลยีเรื่องการชำระเงินในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ โดยเริ่มพิจารณาจากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของการใช้งานระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียมในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในการดูแลของราชการในรูปแบบเดิมจนถึงการใช้รูปแบบในส่วนการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และการบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น

สภาพปัญหาความจริงในปัจจุบันทั้งในเรื่องรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่จะเป็นการอำนวยความสะดวกทั้งด้านของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและประชาชนทั่วไปที่เข้ารับการใช้บริการในสถานที่ท่องเที่ยว และยังมีการตรวจสอบในส่วนบรรดาที่ไปที่มาของเงินค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจน้อยที่สุดในระบบ ทั้งนี้จากการเปรียบเทียบกับของต่างประเทศที่มีการใช้งานและพัฒนาระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ก่อนประเทศไทยพบว่ามีมาตรการในการรับชำระเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับสภาพปัญหาของรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวโดยการใช้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของไทยได้

1. มาตรการในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยว

ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของอุทยาน แหล่งโบราณสถานต่างๆ หรือสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สืบเนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งสามารถสร้างรายได้เป็นอันดับหนึ่งของการค้าภาคบริการรวมของประเทศซึ่งค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการจากสถานที่ต่างๆ นั้น ถือเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่เรียกเก็บตามกฎหมายเนื่องจากการให้บริการด้วย โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวกับอัตราค่าเรียกเก็บเช่น กรณี ตามระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเรียกเก็บและการยกเว้นค่าบริการหรือค่าตอบแทนและอัตราค่าบริการหรือค่าตอบแทนในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ พ.ศ. 2564 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2564 ที่ผ่านมาและมีผลบังคับใช้ในวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2565 ที่ผ่านมาโดยเป็นการปรับอัตราค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ หากแต่มีการระบุเพียงอัตราการเรียกเก็บตามระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งในส่วนของมาตรการในการจัดเก็บนั้นจากการศึกษาข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้พบเพียงแต่ข้อมูลที่ว่าด้วย ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง การจำหน่ายบัตรค่าบริการผ่านเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ด้วยระบบการจำหน่ายบัตรค่าบริการอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีกำหนดไว้ในประกาศดังกล่าวเพียงในสถานที่ท่องเที่ยวที่แค่บางแห่งเท่านั้น.(กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ,2566)

2. การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบเดิมที่เป็นปัญหา

ในกรณีของสถานที่ท่องเที่ยวในส่วนการดูแลของกรมอุทยาน เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ก่อนที่จะมีการปรับรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมมาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบจำหน่ายบัตร (E-Ticket) ผ่านแอปพลิเคชัน Que Q สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์ที่จะใช้บริการ เดิมจะต้องมีการจอดรถเพื่อเข้าไปซื้อตั๋วในรูปแบบเดิมและชำระค่าบริการเป็นเงินสดก็จะก่อประเด็นปัญหาในส่วนของ การจราจรติดขัด บริเวณหน้าด่านตรวจและจุดบริการชำระเงินและเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับเจ้าหน้าที่ ต้องเสียเวลานานั่งตรวจบัตร ฉีกบัตร เพราะการใช้ระบบแบบตัวฉีกและชำระเงินเป็นเงินสดซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บเงินไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการตรวจสอบในส่วนของ ความชัดเจนของรายได้ แสดงถึงระบบความไม่โปร่งใสของรายได้ที่เกิดจากการจัดเก็บค่าบริการ โดยที่ปัจจุบันการจำหน่ายบัตรค่าบริการผ่านเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้วยระบบการจำหน่ายบัตรค่าบริการ

อิเล็กทรอนิกส์ โดยระบุว่าอุทยานฯ มีข้อบังคับใช้ระบบจำหน่ายบัตร (E-Ticket) ผ่านแอปพลิเคชัน Que Q ลดปัญหาด้านการจราจรติดขัดและวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อประโยชน์และความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.(กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,2566)

ในส่วนของมาตรการในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดอยู่ประเภทของแหล่งโบราณสถานหรือแหล่งโบราณคดี จากการศึกษาข้อมูลรูปแบบของวิธีการจัดเก็บในส่วนค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่างๆยังเป็นรูปแบบของการใช้ระบบแบบตัวกระดาษและชำระเงินเป็นเงินสด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บเงินไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการตรวจสอบในส่วนความชัดเจนของรายได้ แสดงถึงระบบความไม่โปร่งใสของรายได้ที่เกิดจากการจัดเก็บค่าบริการ ซึ่งยังไม่มีมีการปรับรูปแบบที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนในการนำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้ซึ่งในส่วนนี้หากมีการปรับรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการมาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นการช่วยให้ลดปัญหาด้านภาระงานให้กับเจ้าหน้าที่และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบในส่วนความชัดเจนของรายได้แสดงถึงระบบที่เป็นการขจัดในเรื่องความไม่โปร่งใสของรายได้ที่เกิดจากการจัดเก็บค่าบริการต่างๆ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับรูปแบบของการจัดเก็บค่าธรรมเนียม

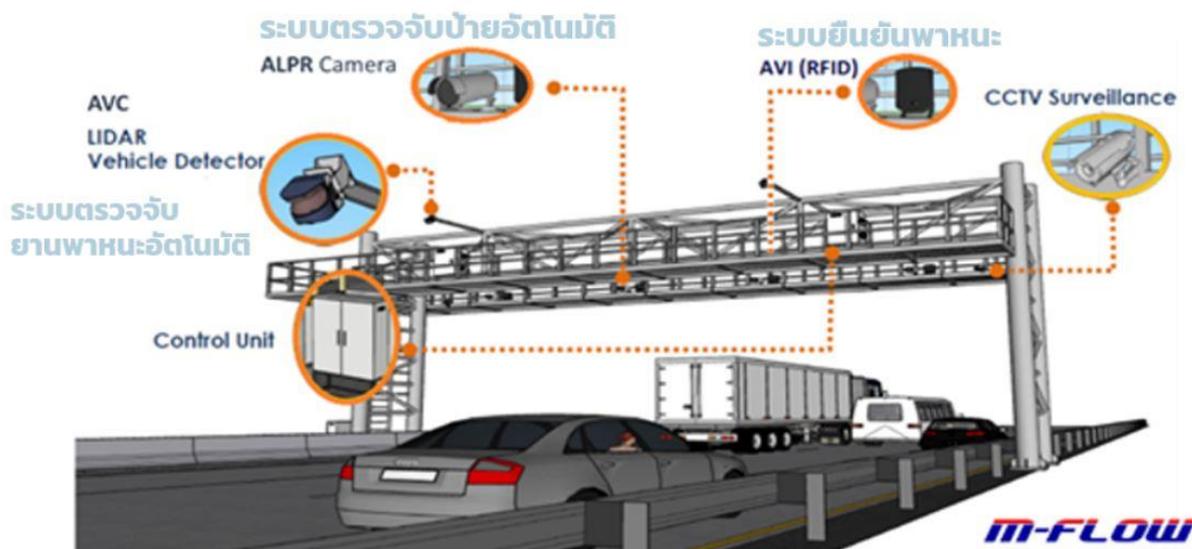
หลักเกณฑ์ในเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่เป็นเรื่องค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในการดูแลของหน่วยงานราชการไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติและสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถานต่างๆมีการกำหนดเรื่องหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวที่ให้มีการนำเอาเรื่องระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้นำเทคโนโลยีมาบริการทางการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการและการดำเนินการ ซึ่งช่วยลดต้นทุนของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะด้านการชำระเงินที่ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ผู้ใช้บริการทั้งประชาชนและธุรกิจสามารถเข้าถึงบริการชำระเงินได้สะดวก มีความคล่องตัว กระบวนการชำระเงินมีความถูกต้องและปลอดภัย ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำเอาเทคโนโลยี QR Code (Quick Response Code) หรือรหัสแห่งสองมิติมาใช้ในบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Application) อย่างแพร่หลาย เนื่องจากสามารถตอบสนองต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนที่มีการใช้ Smartphone เพิ่มสูงขึ้น เพิ่มความสะดวก ปลอดภัย ลดการใช้เงินสด และเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนได้เป็นอย่างดี.(ธนาคารแห่งประเทศไทย,2566)

ระบบเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางอัตโนมัติแบบไม่มีไม้กั้น “M-Flow”

ระบบ M-Flow เป็นระบบจัดเก็บค่าผ่านทางอัตโนมัติแบบไม่มีไม้กั้น (Free Flow) ตามนโยบายของกระทรวงคมนาคม เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัดบนทางด่วนและมอเตอร์เวย์ โดยการใช้เทคโนโลยี AI มา

พัฒนาระบบจัดเก็บค่าผ่านทางด้วยกล้องตรวจบันทึกภาพป้ายทะเบียนรถ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลแบบ Video Tolling แทนการเก็บค่าผ่านทางอัตโนมัติแบบระบบไม้กั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นระบบการเก็บเงินค่าธรรมเนียมประเภทค่าผ่านทางในรูปแบบใหม่โดยไม่มีไม้กั้น ไม่ต้องมีการต่อคิวรอจ่ายเงินหน้าด่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง ลดปัญหาเรื่องการจราจรติดขัดหน้าด่าน โดยมีรูปแบบการชำระเงินที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้บริการโดยมีวิธีการรับชำระผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยที่เป็นไปตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่เป็นไปตามประกาศของกรมทางหลวง รวมทั้งรูปแบบในด้านการให้บริการด้านใบเสร็จรับเงินที่หลังจากมีการชำระค่าบริการค่าผ่านทางเรียบร้อยแล้วซึ่งผู้ใช้บริการสามารถขอรับใบเสร็จผ่านระบบแพลตฟอร์มของ M-Flow ได้

รูปแบบการให้บริการระบบ M-FLOW หรือ ระบบจัดเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางอัตโนมัติแบบไม่มีไม้กั้น เป็นระบบจัดเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางรูปแบบใหม่ โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ (State Of The Art) มาพัฒนาระบบจัดเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทาง ด้วยระบบ Video Tolling ตรวจจับป้ายทะเบียนรถอัตโนมัติ (Automated License Plate Recognition: ALPR) ร่วมกับระบบตรวจจับยานพาหนะอัตโนมัติ (AVC) เพื่อตรวจสอบยานพาหนะและระบุตัวตนผู้ใช้ทาง พร้อมด้วยการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ ทำให้รถสามารถวิ่งผ่านด่านฯ ได้อย่างสะดวก คล่องตัว ไม่ต้องหยุดหรือชะลอรถ รองรับความเร็วได้ถึง 120 กม./ชม. สามารถระบายรถเร็วขึ้น 5 เท่า

ที่มา : <https://mflowthai.com/mflow/aboutus> เข้าถึงเมื่อ 13 ก.ค. 2567

ระบบ M-FLOW รองรับการใช้งานกับรถยนต์ทุกประเภทที่ได้รับอนุญาตให้วิ่งบน ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหรือทางพิเศษทั้งรถยนต์ 4 ล้อ รถยนต์ 6 ล้อ และรถยนต์มากกว่า 6 ล้อขึ้นไป พร้อมเพิ่มความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้บริการด้วยระบบวิ่งก่อนจ่ายที่หลัง หรือ Postpaid ซึ่งการเปิดให้บริการของระบบ M-Flow ถือเป็นก้าวความสะดวกสำหรับผู้ใช้บริการ และยังมีรูปแบบการของการให้บริการทั้งการใช้งานและการเข้าถึงการบริการ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของ

1. เพิ่มความสะดวกสบายในการใช้บริการ ผ่านง่าย ๆ ไม่ติดหน้าด่าน สะดวก รวดเร็ว ใช้เวลาเดินทางน้อยลง
2. ไม่ต้องชะลอความเร็ว รถวิ่งผ่านด่าน ได้เลย สะดวก รวดเร็ว
3. วิ่งก่อน จ่ายที่หลัง ชำระเงินผ่านหลากหลายช่องทาง ขณะที่ในเวลาต่อมาเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการสั่งปรับประชาชนหนักถึง 10 เท่า จากราคาปกติ 30 บาท เป็นราคา 330 บาท. M-Flow ทางด่วนจ่ายอัตโนมัติ โดนวินิจฉัยหนักขาดการประชาสัมพันธ์ ทำประชาชนเข้าใจผิด ถูกปรับเงินหนัก 10 เท่าหลายราย
4. ระบายรถเร็วกว่าระบบเดิมถึง 5 เท่า 2,000-2,500 คัน/ชม/ช่องทาง
5. ปลอดภัย ลดใช้เงินสด ลดการสัมผัส ลดเสี่ยงโควิด-19. (กรมทางหลวง,2565)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงินของประเทศไทย

รัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ในปี พ.ศ.2560 ได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปประเทศไว้ในมาตรา 258 คือให้หน่วยงานรัฐมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานทุกแห่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีการพัฒนาบริการประชาชนที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้น และทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น.(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย,2560)

พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2565 นั้นใน วรรคสี่ ของมาตรา 7 ได้มีการกล่าวถึงเรื่องการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่วางหลักกฎหมายให้ทางเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้และจะปฏิเสธผลของการที่มีการดำเนินทางอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องดังกล่าวไม่ได้ นั้นหมายถึงว่าหากมีการเลือกวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ก็ย่อมสามารถทำได้.(พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์,2565)

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับ ที่ 4 พ.ศ.2562) ที่มีการวางหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ จากแนวโน้มในการธุรกรรมในปัจจุบันที่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการโดยมีการอาศัยการพัฒนาการทางเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการทางเทคโนโลยีเพื่อให้มีการติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพตลอดเวลาให้มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ อัน

จะเป็นการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศด้วยการมีกฎหมายในลักษณะที่เป็นเอกรูปลงและให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาประเทศยอมรับ โดยวางไว้เป็นหลักกฎหมายตามความใน มาตรา 43 และมาตรา 43/1.(พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์,2562)

พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560 จะเป็นในเรื่องของการกำกับดูแลระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเพื่อให้ระบบมีความมั่นคง ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ โดยหากมีการนำเอาหลักการนี้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องนำแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักของพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ที่ถือว่าเป็นกฎหมายกลางนำมาปรับใช้ร่วมด้วยเพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลได้มีการนำรูปแบบการการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ ก็จะถือเป็นการดูแลระบบการชำระเงินที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้ปฏิบัติงานทำให้รูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพภายใต้หลักของกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้.(พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน,2560)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการชำระเงินของต่างประเทศ

1. กฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ประเทศสหรัฐอเมริกา (Electronic Fund Transfer ACT of 1978)

การใช้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยสำคัญ 2 ประการ คือ กฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Fund Transfer Act หรือ EFT) และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคที่กำหนดสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการชำระเงิน (Uniform Commercial Code : Article 4A) เพื่อใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภค (Benjamin Geva,2009)

กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นว่าถึงแม้ประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการพัฒนากฎหมาย แม้กระทั่งกฎหมายว่าด้วยการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศสหรัฐอเมริกามีเพียงแต่การวางหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการกำหนดกรอบพื้นฐานในเรื่องสิทธิความผูกพันทางกฎหมาย และหนี้ของผู้มีส่วนร่วมในระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และการกำหนดสิทธิหน้าที่และความ รับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการกำหนดเรื่องการบังคับใช้การชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และกฎหมายไทย ที่เกี่ยวกับกฎหมายการปฏิบัติงานทางอิเล็กทรอนิกส์ ก็ยังมีความคล้ายกันในเรื่องของหลักของกฎหมายที่ไม่ได้มีการกำหนดโดยชัดเจนที่เป็นลักษณะเป็นการออกกฎหมายมาโดยเฉพาะเพื่อบังคับให้มีรูปแบบของการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการชำระค่าสินค้าและบริการต่างๆรวมถึงการจัดเก็บบรรดาค่าธรรมเนียมในรูปแบบของการชำระทางอิเล็กทรอนิกส์.(เสาวนีย์ เหมฤติ,2562).

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีหน่วยงาน Monetary Authority of Singapore (MAS) เป็นธนาคารกลางของประเทศสิงคโปร์ ที่ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลการชำระเงิน (Electronic payment and Settlement System) โดยทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสิงคโปร์ ได้แก่

1) กฎหมาย The Payment and Settlement Systems (Finality and Netting Act 2002) เป็นกฎหมายที่ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้ระบบการชำระเงินในประเทศสิงคโปร์เป็นระบบปลอดภัยต่อเศรษฐกิจของประเทศ

2) กฎหมาย Payment Systems Oversight Amendment Act 2013 เพื่อให้เกิดการควบคุมที่เข้มงวดมากขึ้นในเรื่องของการยกระดับให้ทุกธุรกิจที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศสิงคโปร์อย่างเคร่งครัด และมีสาระสำคัญอีกประการคือ การป้องกันในเรื่องของการรักษาความลับของข้อมูลกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ที่เกี่ยวกับระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จะวางหลักที่เกี่ยวกับการจัดให้มีหน่วยงานในการดูแลควบคุมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ มุ่งเน้นต่อระบบความปลอดภัยทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะมีลักษณะเป็นการมุ่งให้ความสำคัญในด้านการดูแลผลประโยชน์ของประเทศ หากแต่ไม่มีการวางหลักไว้ชัดเจนในด้านการกำหนดให้การใดๆที่ต้องมีรูปแบบให้ดำเนินการโดยชัดเจนในการนำเอารูปแบบของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นการวางหลักกฎหมายเพียงเพื่อเป็นแนวทางไว้ในลักษณะที่หากมีการทำธุรกรรมทางการเงินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้วจะมีหลักการควบคุมดูแลเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ซึ่งมีการวางหลักเกณฑ์ที่คุ้มครองผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมนั้นๆ. (ณัฐริกา แชน,2561)

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสกฎหมายที่ใช้บังคับกับการประกอบธุรกิจการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มิได้มีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะหากแต่กระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายต่างๆ และกฎเกณฑ์ที่สำคัญส่วนใหญ่ที่ใช้บังคับเป็นข้อกำหนดของสัญญาประกอบกับแนวคำพิพากษาของศาล ในปัจจุบันกฎหมายที่ใช้บังคับกับการประกอบธุรกิจการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เห็นได้จากการศึกษา ได้แก่

1) ประมวลกฎหมายเงินตราและการเงิน (Code monétaire et financier) ประมวลกฎหมายฉบับนี้เป็นการรวบรวมบทบัญญัติต่าง ๆ ของกฎหมายเกี่ยวกับการเงินและเงินตราที่กระจัดกระจายตามกฎหมายต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันโดยมิได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระของบทบัญญัติของกฎหมาย

2) ประมวลกฎหมายไปรษณีย์และการโทรคมนาคม (Code des postes et télécommunications)

3) ประมวลกฎหมายแพ่ง (Code civil) ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตในฝรั่งเศสนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง

4) ประมวลกฎหมายการบริโภค (Code de la consommation) ซึ่งนำมาใช้กับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตในส่วนที่เกี่ยวกับสัญญาที่ไม่เป็นธรรม 5) ประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal) นำมาใช้บังคับกับการใช้บัตรเครดิตในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายเงินตราและการเงิน

6) รัฐบัญญัติเลขที่ 78-17 ลงวันที่ 6 มกราคม 1978 ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (loi 78-17 du 6 janvier 1978 – Loi relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés) ซึ่งจะใช้บังคับกับการจัดเก็บและการใช้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่กระทำขึ้นในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

7) ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแห่งประชาคมยุโรป (Recommandation de la Commission des Communautés européennes) ลงวันที่ 8 ธันวาคม 1987 ว่าด้วยประมวล แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 1988 เกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือบัตรกับผู้ออกบัตร

สาธารณรัฐฝรั่งเศสให้การคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องการใช้จ่ายเงินสดในขอบเขตที่ค่อนข้างจำกัด โดยกำหนดขอบเขตการเรียกร้องของผู้ถือบัตรในกรณีอายัดบัตรหรือการใช้สิทธิเรียกร้องทั้งในเรื่องของจำนวนเงินและระยะเวลา แต่ไม่มีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่สำคัญส่วนใหญ่ที่ใช้บังคับเป็นข้อกำหนดของสัญญา ประกอบกับแนวคำพิพากษาของศาลที่กำหนดในเรื่องของระบบ รูปแบบการชำระค่าธรรมเนียมการใช้บริการต่างๆ ทั้งที่อยู่ในการดูแลของภาครัฐ หรือ ภาคเอกชนที่เป็นการชำระด้วยระบบทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจน.(เสาวนีย์ เหมฤๅติ, 2562).

4. การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นสำหรับกฎหมายที่เกี่ยวกับการชำระเงินนั้น ในเอกสารเผยแพร่ของ BOJ ระบุว่าประเทศญี่ปุ่นไม่มีกฎหมายเฉพาะเพื่อการชำระเงิน ทั้งการชำระเงินในรูปแบบของกระดาษ (paper-based payment) และในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่จะปรากฏอยู่ในกฎหมายฉบับต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกรณี ๆ ดังนี้

1) การออกธนบัตรเพื่อเป็นสกุลเงินของประเทศ เป็นไปตามกฎหมาย Bank of Japan, (Act No. 89 of 1997) (กฎหมายว่าด้วยธนาคารกลาง) เป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญในการจัดตั้งธนาคารกลางของญี่ปุ่น

2) การออกเหรียญเพื่อเป็นเงินตรา เป็นไปตามกฎหมาย Currency Unit and Issuance of Coins, (Act No. 42 of 1987) (กฎหมายว่าด้วยหน่วยของสกุลเงินและการออกเหรียญ) เป็นกฎหมายที่กำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้จัดทำเหรียญสำหรับเป็นเงินตรา ซึ่งจัดทำโดย Japan Mint (สำนักงานกษาปณ์แห่งญี่ปุ่น) แต่การนำเข้าสู่ระบบการเงินยังต้องดำเนินการผ่าน BOJ

3) การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการโอนเงิน ประกอบไปด้วยกฎหมายต่าง ๆ ตามประเภทของการใช้สื่อกลาง ในกรณีของบัตรเงินสดที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ (bank cash card) บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ (bank credit card) และบัตรบริการทางการเงินสำหรับธุรกิจ (money services business card) อยู่ภายใต้ธุรกิจที่เรียกว่า “Kawase Torihiki” ซึ่งผู้ให้บริการจะต้องได้รับอนุญาตประกอบกิจการธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยธนาคาร (Banking Act) และจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการโอนเงิน (Fund Transfer Service Providers) ตามกฎหมายว่าด้วยการบริการชำระเงิน (Payment Services Act)

4) แนวนโยบายเกี่ยวกับ Central Bank Digital Currency (CBDC) ของญี่ปุ่น

ในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) BOJ ได้ชี้แจงถึงนโยบายเกี่ยวกับการเข้าสู่ CBDC ของประเทศญี่ปุ่น โดยวางบทบาทหลักของ CBDC ไว้ 2 ประการ ได้แก่ การเป็นเงินดิจิทัลภาครัฐ เพื่อธุรกรรมขนาดใหญ่ (wholesale CBDC) และเงินดิจิทัลภาครัฐเพื่อการทั่วไป (general purpose CBDC)

จากข้อมูลที่มีการศึกษาจะเห็นว่าประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายว่าด้วยการบริการชำระเงิน (Payment Services Act) ของประเทศญี่ปุ่นจะเน้นไปที่เรื่องของการสร้างมาตรฐานในเรื่องของข้อมูล รวมทั้งการปกป้องข้อมูลทางธุรกรรม แต่กฎหมายดังกล่าวนี้เป็นเพียงธุรกรรมที่เกี่ยวกับบัตรเติมเงินที่ไม่สามารถถอนเป็นเงินสดได้ นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายว่าด้วยธนาคารที่วางข้อกำหนดเกี่ยวกับการประกอบกิจการให้บริการรับชำระเงินผ่านรูปแบบกระเป๋าเงินทางอิเล็กทรอนิกส์.(สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมายกองกฎหมายต่างประเทศ,2566)

บทสรุป

ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องของเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติงานในการนำเอาระบบของอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของอุทยาน แหล่งโบราณสถานต่างๆ หรือสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของผู้ใช้บริการ หรือนิติสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียมในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในการดูแลของหน่วยงานของรัฐ และพิจารณาจนถึงหลักเกณฑ์ในการดำเนินการที่เหมาะสมในการนำเอาเทคโนโลยีเรื่องการชำระเงินในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ โดยเริ่มพิจารณาจากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของการใช้งานระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียมในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในการดูแลของราชการในรูปแบบเดิมจนถึงการใช้รูปแบบในส่วนการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และ การบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น

จากบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนของประเทศไทย ทั้ง 3 พระราชบัญญัติ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2562) และ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 มาตรการต่างๆ ที่มี

อยู่ในปัจจุบัน พบว่ายังไม่เพียงพอกับสภาพปัญหาความจริงในปัจจุบันทั้งในเรื่องรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่จะเป็นการอำนวยความสะดวกทั้งด้านของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนทั่วไปที่เข้ารับการให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยว และยังมีมาตรการในการตรวจสอบในส่วนที่บรรดาที่ไปที่มาของเงินค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจน้อยที่สุดในระบบ ทั้งนี้จากการเปรียบเทียบกับของต่างประเทศที่มีการใช้งานและพัฒนาระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ก่อนประเทศไทยพบว่ามีมาตรการในการรับชำระเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับสภาพปัญหาของรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวโดยการใช้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของไทยได้

เห็นได้ว่ากฎหมายที่เป็นส่วนสำคัญที่ใช้ควบคุมและกำกับดูแลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานราชการของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในช่องทางของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ดีที่สุดก็คือพระราชบัญญัติการปฏิบัติงานราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 เพื่อเป็นกฎหมายที่เป็นการกำหนดแนวทางให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ในส่วนของการกำหนดให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้มีแนวทางหรือรูปแบบของการปฏิบัติงานในเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์หากแต่พระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นยังขาดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ระหว่างผู้ให้บริการคือหน่วยงานราชการที่ต้องปฏิบัติงานและผู้ให้บริการที่เข้าใช้บริการในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และประเด็นปัญหาบางประการที่ละลายไปเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ และการผลักดันให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมไร้เงินสดในอนาคต และจากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ให้บริการพบปัญหาสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรเพิ่มมาตรการเพื่อช่วยแก้ไขปัญหานี้ งานวิจัยนี้จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้ครอบคลุม โดยแบ่งประเด็นข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านกฎหมายที่ใช้ในการควบคุม

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมในเรื่องระบบการชำระเงินเห็นว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาในด้านของระบบการชำระเงินแบบไม่ใช้เงินสดถูกควบคุมโดยกฎหมายมหาชนมาตั้งแต่กฎหมาย Uniform Negotiable Instruments Law (1896) ไปจนถึงการชำระเงินด้วยเช็ค ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการชำระเงินที่ไม่ใช่เงินสดที่บัญญัติไว้ใน Uniform Commercial Code 1952 (UCC) โดย UCC เป็นระบบที่ถูกวางแนวทางไว้สำหรับกฎหมายการชำระเงินในอนาคตแล้ว แต่เมื่อเทคโนโลยีการชำระเงินได้มีการปรับเปลี่ยนไประบบของ UCC ก็ต้องมีการปรับตัวตามไปด้วยแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลของสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการจากการชำระเงินในโลกออนไลน์เพิ่มขึ้นผู้วิจัยเห็นว่าในส่วนของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ประเทศสหรัฐอเมริการมีรูปแบบของกฎหมายที่มีการวางหลักเรื่องการคุ้มครองการชำระเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในรูปแบบของกฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชนควบคู่กันไปแต่ในขณะที่ประเทศไทยได้ให้อำนาจกับทางธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลในเรื่องการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่ง

อาจเป็นเพียงแค่การควบคุมโดยที่อาจจะไม่เอื้อต่อการพัฒนาของระบบการชำระเงินได้เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีทั้งการควบคุมโดยรูปแบบของกฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชนควบคู่กัน

2. ข้อเสนอแนะในด้านของรูปแบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ระบบการชำระเงินของประเทศญี่ปุ่น เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยได้มีการนำเอารูปแบบระบบชำระเงินแบบไร้สัมผัสของสมาร์ทโฟนแอปพลิเคชันหรือวิธีชำระผ่านคิวอาร์โค้ดที่สามารถใช้ได้กับผู้ส่วนใหญ่ ได้แก่ PayPay, LinePay, มาใช้ทั้งในส่วนในระบบของการชำระเงินของระบบขนส่งสาธารณะรถไฟฟ้า ที่ผู้ใช้บริการสามารถชำระค่าโดยสารผ่านระบบ QR Code หรือ LinePay ได้ ซึ่งจากการนำเอาเทคโนโลยีต่างๆที่กล่าวข้างต้นตามรูปแบบของประเทศญี่ปุ่นในด้านการนำมาใช้กับรูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆก็จะลดปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรวดเร็ว ลดต้นทุนในส่วนของผู้ประกอบการ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมนี้ด้วย

หากมีการออกเป็นประกาศกระทรวง โดยอาศัยหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามความในมาตรา 258 และตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 ตามความในมาตรา 7 รวมทั้งตามพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 ตามความในมาตรา 43 และมาตรา 43/1 ให้มีการออกเป็นประกาศกระทรวง โดยเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้บริการในอุทยานแห่งชาติ ที่อยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และในสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร โดยให้มีการบริการจำหน่ายบัตรค่าบริการ ผ่านเข้าไปในสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ด้วยระบบการจำหน่ายบัตรค่าบริการอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1) -ร่าง-ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การจำหน่ายบัตรค่าบริการผ่านเข้าไปในสถานที่ท่องเที่ยว ที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานราชการด้วยระบบการจำหน่ายบัตรค่าบริการอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2567

2) -ร่าง- ประกาศกระทรวงวัฒนธรรม เรื่อง การจำหน่ายบัตรค่าบริการผ่านเข้าไปในสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานราชการด้วยระบบการจำหน่ายบัตรค่าบริการอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2567

เอกสารอ้างอิง

กรมทางหลวง.(2565).ข้อกำหนดและเงื่อนไขการใช้บริการระบบจัดเก็บค่าธรรมเนียมอัตโนมัติแบบไม่มีไม้กั้น (M-Flow).สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566, จาก <https://mflowthai.com>.

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักบริหารงานกลาง ส่วนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2566, จาก <http://news.dnp.go.th/news/17112>.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.(2563).*กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.mnre.go.th>
- ณัฐริกา แชน.(2561). การศึกษาเปรียบเทียบทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการโอนเงินและการชำระเงินระหว่างประเทศในประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 38(4). <http://utcc2.utcc.ac.th>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.(2563). *แนวนโยบายการใช้จ่ายมาตรฐาน Thai QR Code ในธุรกรรมการชำระเงิน (Policy Guideline : Standardized Thai QR Code for Payment Transactions)*. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.bot.or.th>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.(ออนไลน์).*พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560*. <https://www.bot.or.th/th/laws-and-rules/bot-takes-responsibilities-and-other-relevant-laws-and-regulations/law04.html>
- บทความสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.(2559).*National e-Payment*. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566, จาก <http://www.epayment.go.th>.
- พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2562
- ราชกิจจานุเบกษา.(2560).*รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560*. <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>
- ราชกิจจานุเบกษา.(2565).*พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565*. <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/651012-1.pdf>
- วรชัย แสนสีระ.(2561).*มาตรการในการควบคุมดูแลกฎหมาย ตามพ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560*. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2566, จาก. <http://web.senate.go.th/lawdatacenter>
- สรวิษฐ์ ควนวิสัย และ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ.(2560). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ*.มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2566 จาก. <https://grad.dpu.ac.th/วารสารบัณฑิตศึกษา-76.pdf> (dpu.ac.th). 916-923
- สอง สุวรรณแผ่นผา.(2563).*ปัญหาและความต้องการของนักท่องเที่ยว*.มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2566, จาก <http://mmm.ru.ac.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.(ม.ป.ป.). *การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของประเทศฝรั่งเศส*. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2566, จาก <http://web.krisdika.go.th>.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมายกองกฎหมายต่างประเทศ.(2564).

แนวนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2566, จาก

<https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/Digital%20Currency.pdf>

เสาวนีย์ เหมฤดี.(2562).ปัญหาทางกฎหมายของระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์.

นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/69595>

Bank of Japan.(online).*Payment Systems in Japan*. Retrieved 8 October 2023, from

https://www.boj.or.jp/en/paym/outline/pay_boj/pss0305a.pdf.

Bank of Japan.(online).The Bank of Japan's Approach to Central Bank Digital Currency.

Retrieved 9 October 2023, from

https://www.boj.or.jp/en/announcements/release_2020/rel201009e.htm.

Benjamin, G. (2009). Payment Transactions Under the EU Payment Services Directive: A U.S.

Comparative Perspective. *Penn State International Law Review* 27.3/4 731-756